

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ Закордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807 — TeA. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КОНТРОЛЬ НАД КОМІРНИМ НЕКОНСТИТУЦІЙНИЙ

Шікаго, 25. липня. — Федеральний суддя Елвін Р. Шо видав рішення, що федеральний закон про контроль над комерційним сектором неконституційний. Переконавши судді опере на його дослідженнях, що новий закон в справі комерційного передає стейтам і муніципалам право зняти контроль, а це значить, що контроль зростає своїх прав в користь когось іншого.

З огляду на мотиви, висловлені суддею, федеральний уряд заповів, що негайно внесе відклики до Верховного Суду проти рішення окружного федерального суду. Як довго Верховний Суд не вирішить цієї справи, так до закон про контроль чинити не залишатиметься в силі. Якщо б Верховний Суд потвердив рішення шікагівського суду, тоді конгрес міг би перевести новий закон. Докищо теперішній закон обов'язувати до 30 червня 1950 р.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ЗАПЕРЕЧУЄ УПЕРЕДЖЕННЯ ДО КАТОЛІКІВ

Нью Йорк. — Пані Еліно Рузвельт відповіла статтею на лист кардинала Френсиса Спелмана з Нью Йорку, який зробив закид, що вона упереджена до католиків. Пані Рузвельт твердить, що вона увесь час поборювала біготе рію, яка розпалювалася серед протестантів проти католиків, а найкраще пізнати це з того, що вона увесь час підтримувала кандидатуру і політику колишнього ньюйоркського губернатора Алфреда Сміта.

ПРОЦЕС ПРОТИ КОМУНІСТІВ ЦЕРЕРВАННИЙ

Нью Йорк. — Процес проти провідних комуністів, обвинувачених в змаганні до насильного скинення уряду, перерваний з огляду на недугу одного члена судейської лави. Суддя Медіна, який проводить розправу наказав провирити стан здоров'я Джорджа Л. Сміта, який вже попереднього тижня захворів, а потім хвилює подумки. Тепер він наново підупав на здоров'я. Коли покажеться, що він справді хворий, тоді на його місце прийде пані Джейн Шульц, яка вибрана як перша заступниця.

ПЛАТІВ В СТАЛЕВІЙ ПРОМИСЛІ

Вашингтон. — Секретар праці, Морис Товбин, підніс мінімальну платню в сталевій індустрії до \$1.23 на годину при урядових контрактах. Такої підвищення домогалася сталева юнія, хоч підприємці протестували проти неї. Секретар Товбин має право назначувати платню на підставі закону про прилюдні контракти. Він зробив це на три дні перед рішенням комісії, яка досліджує факти в спорі між сталевою юнією та сталевими підприємствами, заки ще вибухне ухвалення юнією страйк.

ЗМАГАННЯ ДО ОБМЕЖЕННЯ ВЕЛИЧИННИ КОРПОРАЦІЙ

Демократичні конгресмени, які членами комісії для провирки монополій великих підприємств, висловлюють думку, що треба ухвалити закон для обмеження розмірів бізнесових корпорацій. Конгресмен Еммануел Селер з Нью Йорку відбуває наради з професором економіки д-ром Волтером Адамсом з стейтової колегії в Міннісоті.

ПРЕЗИДЕНТ ХОЧЕ МІЛІТАРНОЇ ЗАБЕЗПЕКИ ПЕРЕД СОВЕТАМИ

Вашингтон, 25 липня. — У посланні, переданім конгресові в справі збереження миру й безпеки перед тоталітарним режимом, президент Труман звернув увагу, що недавня минувшина вказує на ослаблення Об'єднаних Держав у їх змаганні до втримання засад миру.

3-ї причини треба було перевести різні міжнародні договори, як договір з Ріо де Жанейро і Північно-Атлантийський Пакт для посилення чартеру О.Д. Окремо треба було дати безпеку Туреччині й Греції, а потім Берлінові. З того показується, що тільки сильне становище вільних націй зможе втримати мир. Західна Європа є загрожена тепер наїздом, як це показується з поведінки Советів супроти колишніх мирних і приязних країн. Під охороною советської військової сили комуністичні скидають насильям один уряд за одним, і нищать демократичний лад та волю заприязнених країн. Держави, які ще досі не попали під владу Советів, звертаються до Америки з проханням за мілітарну допомогу. З цих причин президент жадає від конгресу в асигнування коло півтора біліона доларів на військову оборону країн, які такої допомоги зажадають.

Крім згаданої суми президент прохає ще признати окремо сто мільйонів на сфінансування виробу зброї для продаж південно-американським республікам і Канаді. Заки президент передав послання конгресові, він підписав ратифікацію Атлантийського Пакту, на підставі якого має бути створений військовий комітет для координування озброєння й оборони Західного світу.

СЕН. ІСТЛЕНД ЗА ДОПОМОГУ ДЛЯ ЕСПАНІ

Сенатор Джеймс О. Істленд зажадав, щоб Еспанію включити в Програму Європейської Відбудови. Він твердить, що неможливе є привернути силу Європи без сильної Еспанії. Істленд почав агітацію за допомогою тим, що зажадав призначення позички для Еспанії у висоті \$50,000,000. Горстка інших сенаторів виявила думки, подібні до заяви Істленда, не зважаючи на спротив уряду проти допомоги Еспанії за режиму ген. Франка.

ПЕРОН ПЕРЕВОДИТЬ ЧИСТКУ СВОЄЙ ПАРТІЇ

Буенос Айрес, Аргентина. — Президент Хуан Перон заповів переведення чистки партії, яка має його ім'я. Він скликав зібрання 6,000 делегатів Партії Пероністів і сказав їм, що опозиція проти нього закорінена в старій Демократичній Юнії, яку покидають до життя і якій давав вказівки — як твердив Перон — колишній американський амбасадор Спруйл Бреден.

СНАЙДЕР ВРАДУВАННІ ПІДСТУПОМ ЕВРОПИ

Секретар скаргу Джан В. В. Снайдер виявив великий оптимізм в справі Європи, після того, як він повернувся з трьох-тижневої поїздки туди. Він завважав відбудову економічного стану в різних країнах західної Європи, одначе ствердив, що в деяких країнах поширені вісті про можливу кризу в Америці.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗМЕНШЕННЯ ШТАБУ ГЕН. МЕХАРТУРА

Токіо, 26 липня. В поінформованих колах заповідається драстичну редукцію в цивільному штабі ген. Мекартура.

ПРОПОНУЮТЬ ВИСОКОГО КОМІСАРЯ ДЛЯ Д.П.

Женева, 26. липня. — Франція і Бельгія запропонували вчора створення при Об'єднаних Націях постійного уряду високого комісара для бездержавних і переміщених осіб, що після ліквідації Міжнародної Організації для Збігців (ІРО) постійно зазімався б справами втікачів та емігрантів. В окремій резолюції, внесеній до Економічної і Соціальної Ради О.Н., ці країни вважають себе „прикордонними" для втікачів зі Сходу і на них спав би головний тягар опіки втікачами, що їх вони вважають світовою проблемою. Тому вони пропонують створення уряду високого комісара, подібно як це було при Лізі Народів, хоча і з деякими обмеженнями. Високий Комісар адміністрував би всіма фондами, які на ту ціль могла б признати Генеральна Асамблея. Америка мала б прихильно ставитися до цієї пропозиції, хоча її представник ще офіційно не висловив своєї думки.

ЗМІНА УРЯДУ В ЄГИПТІ

Каїро, 26. липня. — Король Фарук прийняв вчора резолюцію уряду прем'єра Ібрагіма Абдул Гаді Паші та доручив створення нового уряду відомому незалежному політикуві та колишньому прем'єрові, Гусейн Сірі Паші. Зміна уряду стоїть у зв'язку з недалекими виборами в тій країні.

УКРАЇНА ФОРПОСТОМ ДЕМОКРАТІЇ

ІНТЕРЕСНЕ ІНТЕРВ'Ю ПРОФ. ВЕТУХОВА В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПРЕСІ

„Лос Енджеліс Таймс", в своєму недільному виданні з 17-го липня, надрукував довге інтерв'ю з проф. Михайлом Ветуховим на тему окупаційної советської політики в Україні та потенціальних можливостей України в боротьбі між тоталітарним більшовизмом і демократичним Заходом.

Д-р М. Ветухів, що перед війною був професором генетики на Харківському університеті і опісля емігрував на Захід та брав активну участь в громадському житті, в останньому як керманч resortу внутрішніх справ у Виконуючому Органі Української Національної Ради, тількищо приїхав до цієї країни з європейської скитальщини. В розмові з американськими кореспондентами він заявив, що Сталінська диктатура в організованому політичному голоді виморила понад 6,000,000 українських селян, а проте Україна на його думку, залишається найбільшим потенційним демократичним бастионом проти советського поширення на Захід. Проф. Ветухів багато говорив про українську визвольну боротьбу проти Советів ще перед війною, про активний український резистанс проти більшовиків і німців під час війни та про криваві змагання українського народу за визволення з більшовицької неволі тепер. Окрему увагу він звернув на нищівний більшовицький похід проти української культури та на жорстоку ліквідацію української церкви. На закінчення свого інтерв'ю проф. Ветухів — згідно з твердженням Л. Е. Таймсу — заявив: „З величезним резервуаром проти-російських сил, Україна є вітальним потенційним бастионом проти дальшого походу комунізму на Захід."

ПЕРЕД ПЕРШОЮ СЕСІЄЮ ЕВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ

Париж, 26 липня. — Підготовчий Комітет Європейської Ради розіслав до урядів поодиноких країн, які підписали статут Ради, своє повідомлення про підготовку першої сесії, що має початися 10-го серпня в Страсбургу. Статут, як відомо, підписали такі країни: Британія, Франція, Італія, Голландія, Данія, Норвегія, Швеція, Ірландія, Бельгія і Люксембург. В повідомленні стверджується, що тепер ще теж Австрія внесла прохання про прийняття.

ПОРТУГАЛІЯ В ОБОРОНІ ЕСПАНІЇ

Лісбон, 26 липня. — Португальський прем'єр Антоніо де Олівейра Салаяр заявив вчора, що акція Португалії в рамках Атлантийського пакту залежатиме у великій мірі від справ в Еспанії, висловлюючи рівночасно свій жаль, що Еспанія не включена в цей договір. Він промовляв на спеціальній сесії парламенту, що була скликана для ратифікації договору.

БРИТАНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ СОВЕТСЬКІ ОБВИНУВАННЯ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Лондон, 26. липня. — Британський секретаріат закордонних справ заперечив вчора офіційно советське обвинувачення, мовляв Британія таємно домовилася з Югославією в справі мирного договору з Австрією.

ПІДГОТОВКА ДО ВІЙНИ ПРИЧИННОЮ МАСОВИХ ДЕПОРТАЦІЙ В СОВЕТАХ

Берлін, 26. липня. — У зв'язку з вчорашнім повідомленням про масові депортації місцевого населення з прикордонних районів України, Вілорусі, Балтійських країн, Кавказу та інших советських „республік", тут з поінформованих джерел стверджується, що ці депортації на велику скалю відбуваються вже від кількох місяців та що вони зв'язані зі советською підготовкою до нової війни. В повідомленнях з різних джерел стверджується, що Совети майже поголовно вивозять в глибину Росії населення прикордонних районів України, Вілорусі, Литви, Латвії і Естонії, скріплюють повну советизацію Карелії, вивезли 10,000 греків з-над Чорного моря, „очищують" від вірмен і грузинів Вірменію і Грузію, виселяють німців і заселяють виключно росіянами Східну Прусію, подібно як і інші прикордонні райони. Новим російським поселенцям на евакуованих з місцевого населення теренах признається великі податки та допомогу для швидкого „закорінення". Є вже теж позначки, що Кремль має готові плани та береться за реалізацію подібних депортацій та заселення росіянами й азіатами країн поодиноких сателітів, головню тих, де помічається сильні проти-комуністичні рухи. Російських колоністів вже насаджено в Карпатській Україні та в західній Мадящині над Дунаєм. В політичних колах видивається думку, що останнє советське „втихомирнення" в міжнародній політиці теж стоїть у зв'язку з цими реалізованими планами великих внутрішніх перемін.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЕВАКУАЦІЮ ГОЛОВНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗАЛОГИ

Берлін, 26 липня. — Тут повідомлено, що у зв'язку зі загальною реорганізацією американського управління в Німеччині, з Берліна буде відкликаний Третій Ватальйон 30-го Піхотного Полку, що був ядром місцевого американського гарнізону продовж останнього року „холодної війни". На місце відкликаної частини не передбачується вислати туди жадну іншу, яка відповідала б тій силі і там залишились відносно тільки дуже мала залога, головню констабулярних частин. Вчора теж повідомлено, що з Берліна будуть відкликані около 200 переродових офіцерів американського військового управління. На місце відкликаних мали б бути вислані до того міста деякий авіаційний персонал, але він далеко не виповнить опорожненого місця.

ПРОПОНУЮТЬ БЕРЛІН НА ЗАХІДНУ СТОЛІЦЮ

Берлін, 26 липня. — Західні союзники мають тепер до діла з двома найбільш складними домаганнями німецького населення, за які вважається агітація, щоб столицю західнонімецької федеративної республіки встановити в Берліні та щоб здержати дальшу розбірку великої індустрії. Західні союзники побоюються, що ці справи можуть набрати відповідної гостроти після проголошення німецького уряду та що вони можуть бути причиною великих комплікацій між окупаційними потугами.

СОВЕТИ КАСУЮТЬ ДАЛЬШІ ОБМЕЖЕННЯ РУХУ

Берлін, 26 липня. — Советське військоове управління повідомило про відкриття для західного руху до Берліна дальших сімх автострад, замкнених недавно під час „малої блокади". З британського боку вияснюють, що Совети рішилися на цей крок, переконавшись, що „мала блокада" є аргументом проти них і зупиняє дальший прогрес в східно-західних торговельних переговорах.

СХІДНО-НІМЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ ВТІКАЄ НА ЗАХІД

Франкфурт, 26 липня. — В останніх днях зі советської зони втекли до американців 41 німецьких поліцаїв. Причиною своєї втечі вони поділяють змушування їх до шпигунства, відправку на війну до Греції і прямо свою опозицію до комуністичного режиму.

ФРАНЦІЯ НЕ ДУМАЄ АНЕКСТУВАТИ СААРЩИНУ

Париж, 26 липня. — Французьке міністерство закордонних справ вчора офіційно заперечило поголоски про план прилучення промислового району Саарщини до Франції. Та область включена вже у французьку господарську систему, але уряд заперечує плани політичної анексії.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Ситі і Законові:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською частинкою):		Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА", Р. О. Вок 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Повітряна сила Америки

Останньої неділі відбулися в Москві пописи нових воєнних літаків. Американські кореспонденти сповістили свої видавництва, що деякі совєтські літаки нового типу такі швидкі, що не можна було добре їм приглянутися та їх описати і оцінити. Та американські знавці повітряного флоту, між ними Ансел Талбот з Нью Йорк Геральд Трибун, пишуть, що оцінка літаків з близької віддалі це збрда. Ще в 1936 році під час пописів совєтських літаків у Москві з нагоди Першотравня, Совіти виказали такі самі трюки. Видці, які сиділи на ступенях під час пописів, почули над собою летіти страшних машин, які з незрівняною швидкістю і з страшним лоскотом перелітали понад їх голови і залишили враження чогось недосяжного. Коли прийшла війна, виявилось, що совєтські літаки не дорівнювали літкам західних держав, ні німецьким, і тому Росія була б війну прогнала в скорому часі, якщо б не Америка з своєю силою.

Збрда походить від того, що з близької віддалі, а це й при низькій леті, не можна оцінити вартості літака. Глядачеві легше приглянутися швидкості літака, який летить у далекій висоті, без гуку моторів, ніж зблизька.

Американські знавці твердять, що тільки Америка має сьогодні таку бову повітряну силу, яка може перемогти кожну іншу, включно з совєтською. Американська повітряна сила має найшвидші літаки, якими можна перелітати далекі простори. Якщо б вбухла війна Америки з Совєтами, упродовж трьох років, населення Америки не має потреби побоюватися за свою безпеку. Генерал Мюр С. Фер-

Д-р Володимир Галан.

чайлд, заступник голови генерального штабу повітряних сил, сказав недавно кореспондентам, що йому дивно, як американці можуть недооцінювати безсатності своїх літаків у війні на велику віддалі. Американські літаки є тепер в спроможності нанести війну в серце ворога на велику віддалі і жадна з теперішніх великих держав не була б в спроможності оборонити себе перед нападом американської повітряної флотії.

У війні літаками йдеться про припаси олію для літаків. Ні одна з європейських держав не має нафтових джерел, які постачали б доволі олію своїм літкам на випадок висилки літаків на Схід. Совіти самі мають нафту на окраїнах, головне на Кавказі, однак ці джерела можуть бути знищені американцями дуже швидко, якщо американці покористуються своїми базами на Середнім Сході або в Європі. Це розуміють Совіти й тому, наскільки відомо, вони переносять продукцію штучного топлива на далекий Сибір. Однак й це багато їм не допоможе, якщо б прийшлося воювати тепер. Американці можуть своїми літаками знищити комунікаційні засоби в глибині совєтської території й обезладити Росію в скорому часі. З європейських баз могли б американці вести війну винищування однієї сусідньої території за одною і не дозволити Совєтам на відбудову засобів у внутрі держави, або на належну експлуатацію нових нафтових джерел, відкритих на Сибірі.

Талбот не закривав теж значення атомової бомби в можливій війні і каже, що американська повітряна сила вкупі з атомовою бомбою становить правдиву протіву Совєтам.

Переселенча акція в світлі досвіду

Акція переселення європейських скитальців до цієї країни, передбачена ухваленням минулого року в Конгресі т. зв. Актом Переміщення Осіб, ведеться практично вже шість місяців. За той час старанням Злученого Українського Американського Допомогового Комітету приїхало около 6,000 нових українських імігрантів, з того около 3,000 виключно старанням цього Комітету, бо на придбанні ним завірення від американців. Між цими новоприбулими є не тільки різнішки та сільсько-господарські робітники, але є теж всілякі професіоналісти, є вчені, виз-

начні громадські діячі, артисти, коротко — всі професійні відміни нової української еміграції в Європі. Кошта Комітету, зв'язані з переселенням цих людей, вносили около 60,000 доларів, отже приблизно по \$10 на особу, не враховуючи в це адміністративні видатки на вдержання великого переселенного апарату, що його розбудував ЗУАДКомітет тут і в Європі. Крім 6,000 завірень, що їх здобув Комітет від американців, він полагав ще около 5,000 завірень, що їх здобув від американських українців. Нашому загальному вже теж відомо, з якою

справністю ЗУАДКомітет та його місія в Європі поладжують всі іміграційні справи, від організації і реєстрації завірень починаючи, а на відборі нових імігрантів з кораблів та на першій для них допомозі в цій країні кінчаючи. Тому теж в світлі дотеперішньої переселенної практики було б добре розглянути деякі позитивні і негативні сторінки трьох головних факторів нашої переселенної акції: 1. ЗУАДКомітет та його місія в Європі; 2. Американсько-українське громадянство; 3. Нові імігранти в ЗДА та українська еміграція в Європі.

І. З. У. А. Д. КОМІТЕТ

Вже з наведеного вступу можна виснозити, що в загальній переселенній акції ЗУАДКомітет на сто відсотків виконав наложені на нього обов'язки. Акція Комітету почалася вже від вироблення відповідної прикладної олінії на переведення закону про допущення скитальців до цієї країни. Описана вона продовжувалася в широкій популяризації переселенної справи та рівночасній розбудові великого переселенного апарату тут і в Європі, без чого було б неможливе і успішне переведення самої акції.

Вже перші конкретні висліді широкого розгорнення акції ЗУАДКомітету в переселенній справі серед американсько-українського загалу виявили недовозначно, що виключно при його допомозі не пощастило використати іміграційного закону для українців в цій повноті і тому теж поведено в тій справі дуже інтензивну акцію серед загальноамериканського загалу. Успіхи Комітету під цим оглядом в загальному теж відомі. Вже понад 1000 українських імігрантів приїхало до самого тільки стейту Меріленд і свій приїзд вони завдячують виключно ЗУАДКомітету та американсько-українському загальному, що цей Комітет підтримує. Здобуття цих завірень від американців було дуже трудне, ці люди, які на ці завірення приїхали, навряд чи були б колинебудь побачили Америку без зусиль і старань Комітету а наша загальна переселенча акція навряд чи була б могла виказатися будь-якими такими результатами, як їх має вже сьогодні.

ЗУАДКомітет та його місія в Європі виконали свої обов'язки теж під багатьма іншими оглядами. Власне завдяки постійним зусиллям та старанням цього Комітету пощастило здобути для українських емігрантів в Європі окрему увагу урядових американських і міжнародних властей, пощастило у великій мірі виключити пересуду та здобути довіру до українців, без якого переселенча акція натрапляла б

Никон Немирон.

Можливості фахової праці для науковців зі скитальщини

Без шумної реклами так, як театральні актори, музики, співаки, диригенти та всяких діячів мистецтва, перебувають з скитальщини на вільну землю Вашингтона й українські вчені. Прибувають вони сюди більше як хтонебудь гнані лютим окупантом України, бо він переслідував у першу чергу їх як носіїв української науки, що обосновували права свого народу на вільне державне життя, тимто серед цих науковців-скитальців знайдете й колишніх засланих на совєтські каторжні роботи, які тільки чудом спаслися, користаючи з замішання в Совєтському Союзі внаслідок його поразок у 1941 р., та й таких, що не відкликуючи свого національного "Вірую" вирвалися зпід дула нагана енкаведиста.

Здебільша ці науковці знавці різних ділянок українознавства й згуртовані у відоме наукове Товариство ім. Шевченка, що разом з періодом свого існування на рідній землі у Львові має за собою стаж 75-літньої праці. Дійсний член Н. Т. Ш. історик проф. д-р Микола Чубатий, що прибув до З. Д. А. ще перед Другою Світовою Війною оформив правну централю НТШ у Нью Йорку, щоб уможливити науковий притулок для скитальців-науковців. Та покищо ця централю як Американський Відділ НТШ в комірнику в офісі Пан-амер. Укр. Конференції. І в цій домішці відбулася 25-го червня нарада керівництва централі, якого цьогогорічній загальній збори членів НТШ вибрали першим заступником голови Товариства, двох членів Відділу Американського Відділу Н. Т. Ш. та 8 прибулих з ски-

на ще багато всіляких інших грудюків.

Коротко кажучи, ЗУАДКомітет зробив справді все, що міг і ще більше, щоб якнайповніше і якнайуспішніше використати для українців всі найкращі можливості переселення. Проте, в цілій тій акції та не зважаючи на всі успіхи Комітету, зарисовуються шораз більші тіні, на які необхідно тепер звернути увагу, щоб оминути їх на майбутнє. Бо саме виконання обов'язків Комітетом ще далеко не вистачальне для повного успіху переселенної акції. Для того необхідна якнайтісніша і якнайбільш жертвенна співпраця тих всіх трьох головних факторів в переселенній акції, що їх згадали вгорі. І на це звернемо увагу в черговій статті.

таліщини дійсних членів Н. Т. Ш., серед них 4 члени Відділу Т-ва, над напрямками праці Н. Т. Ш. на американському ґрунті. Очевидно, скитальці-науковці, що прибувають до З. Д. А., мусять займатися фізичною роботою як початкуючі кваліфіковані робітники й це утруднює їм заняття науковою працею в своїй діяльності тим більше, що є обтяжені родиною з дрібними дітьми. Покищо тільки двоє українських учених із скитальщини — славістичний й фізиків дотрималися університетських катедри в ЗДА.

Не зважаючи на несприятливі умови для українознавства обставинами, яких гей-би зловісним симптомом була смерть голови НТШ бл. п. проф. І. Равковського, визначного українського антрополога, пару місяців після його приїзду до ЗДА, згуртовані в НТШ науковці рішили повести роботу над скріпленням національної свідомості серед своїх земляків у ЗДА. Таку роботу на терені Канади виконує Осередок Культури й Освіти у Вінніпегу, що веде успішно Вищі Освітні Курси з ділянки українознавства в кількох осередках українських поселенців Канади. Саме такі курси українознавства зорганізує НТШ в Злучених Державах й місцеві українські установи й преса та свідоме свого національного походження громадянство повинно піти українським ученим назустріч.

Але заки це станеться, перебуваючи в Нью Йорку науковці-педагоги організували доповнюючі курси для тих дітей українських скитальців, які не завершили середньої освіти в своїх школах у Німеччині, щоб підготувати їх до американських шкіл.

Крім того є школи в ЗДА, які повинні використати приїзд скитальців-українознавців. До 1939 р. в Старому Краю наші останні мітрополити кир Андрій Шептицький і кир Йосиф Сліпий, сьогодні наші мученики за свою віру й народ, були як учені організаторами Українського Богословського Наукового Товариства, що об'єднувало знавців богослов'я і історії церкви духовних і світських, а теж і дійсними членами Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Ці наші заслужені церковні "достоїнники" подбали, щоб питомці львівської духовної семінарії вносили більше знання науки, як передтим, і перетворили семінарію в Духовну Академію з двома факультетами, теологічним і філософічним, а до

(Докінчення на стор. 3-тій)

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

ПУТЬКО

Колись — галицький швець, потім член підпільної комуністичної партії Західної України і депутат польського союму і, нарешті, агент Комінтерну.

Час-до-часу він з'являвся на терені СРСР, місяцями відпочиваючи на кращих курортах, і знов повертався до Галичини для підпільної підпільної роботи.

кому кордоні, про настрої національних меншин і т.п.

Освідомлювана робота була налагоджена так, що галицький центр, якому підпорядкований був Путько, мав у своєму розпорядженні списки всього командного складу місцевих залог, біографії й характеристики окремих офіцерів, адреси їхніх помешкань і ступінь відданості їх ідеї великої Польщі. І коли треба було купити якогось офіцера, агенти Комінтерну докладно знали, яку суму злотих чи доларів треба приготувати для якогось прошепаного Вишневецького чи Пшегюдського. Цей підхід визначався принципом

"постільки-поскілки". Розповідалось відомий анекдот про те, як одній гарненькій дамі, яка любила своїх дітей і чоловіка, запропонували порушити подружню вірність за тисячу доларів. Її родина відчувала нужду, і наступ на неї поведено було з економічного ходу. Цю ганебну пропозицію дама відхилила. Тоді їй додали ще один нуль і образно пояснили, що можна придбати за десять тисяч доларів і як змінилося б їхнє матеріальне становище. У них був би власний будиночок з невеликим садочком, діти вчилися б у гімназії, чоловік не так напружено працював би, родинне щастя, вибравшись на свіже повітря матеріальної незалежності, засяло б ще душею... І все це коштувало би тільки однієї... зради суто фізіологічного порядку. З обуренням, але вже не таким категоричним, дама відкинула й цю пропозицію. Їй запропонували п'ятдесят тисяч, і знов такі з

описом усяких головокружних перспектив, яких можна сподіватися з цим капіталом. І цього разу дама відхилила, але вже після певного роздуму і навіть сліз.

Запропоновані їй сто тисяч вона також відхилила, але після загального вагання і гірких сліз. А коли, нарешті, їй показали двісті тисяч і змаювали всі наслідки, що з того випливають, дама сказала:

— Гарзд, я подумаю...

Оцю ступінь "чесності" агенти Комінтерну визначали дуже швидко, бо пропозиції походили не від приватної особи, а від большевиків, які не дорожили ніякими грошовими сумами, якщо цього вимагалося. В той час, коли в Польщі було страшне безробіття і два-три злотих на день вважалося за великий заробіток (кілограм масла коштував 1.8 злотих), агенти Комінтерну достоту сміли грошима, витрачаючи сотні і тисячі майже

без ніяких виправдувальних документів.

Для прикладу можна навести випадок, що стався з Путьком в одному із львівських готелів, де він не раз зупинявся. Із зачиненою на ключ кімнатою хто у нього вкрав одиннадцять тисяч доларів. Кімната і замки залишилися закриті, а грошей не стало. І коли Путько доповів про це своєму безпосередньому керівникові, той навіть не здивувався, а спокійно відповів:

— Дурниці! Хто б їх не вкрав у тебе — прислуга готелю, чи агенти польської депфзиви, від цієї події примара комунізму не перестане блукати по Європі. Напиши мені про це маленьке пояснення.

І Путько знов одержав на поточні видатки чергові десять тисяч доларів.

Це сталося в ті роки, коли в СРСР лютував жахливий сталінський голод, а Торсін

вибирав із нещасного населення останні золоті і срібні хрестики, персні, сережки, чайні ложки...

І тільки на слідстві в київському ГПУ якое слідчий запропонував Путькові розповісти про випадок із зникненням одинадцяти тисяч. І після того про ці долари ніхто вже ніколи не згадував.

Розповідаючи про це, він не раз хвалився мені:

— Російське золото текло в Європу, як вода, все зминаючи на своєму шляху! Коли б ви знали, скільки його перейшло тільки через мої руки, — жажнулися б. І недивно, що всіх, хто нам був потрібний, ми купували нашими грошима. Поляки — дуже продажний народ... Не встоїть їхня Жеч Псполита. За першого ж поштоуху ззовні чи з середини — розвалиться.

Влітку 1935 року Путько, разом з іншими своїми колегами комінтернівської роботи був, нібито, обвинувачений за

організацію терористичного акту, спрямованого проти Сталіна, і його судили в Києві... Йому дали десять років, а решту розстріляли.

В спорідненому з ним оточенні таборах Путько інколи був ще відвертий:

— Добре, дуже добре доведеться пожити! І ще поживемо! Але цим надіям його не судилося здійснитися. Через місяць він захворів, і через два чи три тижні коїційний депутат Польського союму і агент Комінтерну переселився до своїх большевицьких прабатьків.

Дальше буде).

ВОТУПАНТЕ В ЧЛЕНИ
У. Н. СОЮЗУ!



За Український Культурний Центр в З. Д. А.

(Голос читача).

Ніхто не заперечить, що в хвилинах, коли російський імперіалізм найсильніше зацікавлений на ший нашої Батьківщини, Галичина була тим клаптем української землі, що наперекір білим чи червоним царям підносила свій голос в обороні нашого народу та старалась плекати рідну культуру. В Галичині могли працювати деякі наші учні з-за Збруча, які там працювали не мали змоги (Грушевський та інші). В Галичині видавались книжки придніпрянських письменників тощо.

Сьогодні нема ні клаптика української землі, де панувала б така свобода. Усю нашу землю прикрив ворожимим заспоном, відгородив від світу непроходимими фронтами кільчастих дров та й винищує все, що йому не подобається. Свідоміших запропорює до тюрми, концлагерів та Сибіру, звідкіля немає вороття, менш свідомих — затроює горівкою, щоб зробити з них сипне знаряддя праці, а українська культура має бути «національною по формі, а інтернаціональною (тобто московською) по змісті».

Тому святам обов'язком усіх українців, що живуть у вільних країнах поза рідними землями, є підняти голос проти цього поневолення, зберегти та поглибити рідну культуру, відкрити очі тим, що від них залежить доля світу, на ту кривду, яку нам заподіяно. Про це, зрештою, знає кожний з нас.

Я хотів би поділитись своїми тумками, як це діло пере- вести тут в Америці, яка мусить стати «тим піємом», де, як колись в Галичині, є змога працювати над поширенням нашої культури. Тут є більше склупчення наших людей. Тут можна знайти засоби до цієї роботи. Вся того роду праця була до-тепер не скоординована і тому її наслідки не є такі, яких вимагає сучасна хвилина. Думаю, що було б багато краще, якби була зорганізована надр. «Рада Української Культури» чи «Культурна Рада» (це в назві суть), до якої належали б найвизначніші наші діячі, що їм ця справа лежить на серці. Чи Рада мала б за задачу координувати всю культурну працю, поширювати українську культуру в ширшій, в глибокій, промисленості та науці, популяризувати нашу справу серед чужинців, збирати та диспонувати культурним фондом і т. п. було б добре оснувати Український Національний Музей, бібліотеку та архів, які колись, в відповідному часі можна б перевезти на рідні землі.

Думаю, що та Рада використала б наших учених, які при-

їхали сюди, чи ще прийдуть, оголошуючи конкурси на актуальні праці, дбала б про це, щоб наша пісня залунала повною груддю, щоб наш театр не тільки бавив, але і учив ко- го треба, щоб наші мистці могли показати себе світові, та щоб їх твори прикрашували стіни українських хат. Чи на таку річ хто відказав би допомогти. Але й можна без збірок. Як би видати репродукції, скажімо портретів Хмельницького, Мазепи, Шевченка, Франка чи Метр. Шептицького, але видати насправду добре і належним чином 50% додаток на ціну на культ. фонд чи то зробило б купуючому велику різницю? Можна також видати релігійні образи. Можна урядити ярмарки на мистецькі твори з додатком скажімо 10-20%. Правда, що торговельними справами Рада займатись не може, але можна б організувати відповідну кооперацію, що полагалося б ці справи.

Думаю, що найбільш компетентними в цій справі є Український Конгресовий Комітет та Відділ Н. Т. Ш., які враз з представниками наших церков та відпоручниками громадських організацій повинні розглянути цю справу та розпочати роботу, а життя дасть само покаже дорогу, куди йти. Щоби лише уникнути партійництва та непотрібного тертя, починаючи зі скромного, можна дійти до великого.

Володимир Машків.

Можливості фахової праці для на-уковців зі скитальщини

(Докінчення зі стор. 2-гої).

останнього покликали багато наших світських професорів-науківців. Очевидно навіть не можемо мріяти про те, що було в старому краю, але, на мою думку, було б щастям Української Католицької Церкви в ЗДА, якщо тут можна було зробити хочби те, що зробив для галицького духовенства в 1787 р. не-українець, чужий, цісар Йосиф II, коли оснував при львівському університеті т. зв. «Студіум Рутенум» — виклади в тогочасній книжній руській мові, а викладачі прийшли професори-вчені з українського Закарпаття, яке вже раніше належало до Австрії. З того часу почалося від пошуків галицького духовенства, що згодом вида- ло перших речників українського національного відродження в Галичині Івана Могильницького, Маркіяна Шашкевича й інших, а скиталець-василіанин, прогнаний царськими посіпаками з Почаївської Лав-

Помер д-р В. Загайкевич

Д-р Володимир Загайкевич, кол. адвокат у Перемишлі, в Галичині, помер 7. червня 1949 р. у таборі для скитальців у Миттенвальді, Егеркасерне, в горішній Баварії в Німеччині, на 73 році життя. Покійний народився в жовтні 1876 р. в Тернополі як син гімназійного професора. Народну школу і гімназію закінчив у Тернополі, правничі студії у львівському університеті, а адвокатську практику у канцелярії відомого колись українського адвоката і діяча, д-ра Степана Федака у Львові. Адвокатську канцелярію отворив Покійний в Перемишлі в 1909 р. і вів її аж до вибуху другої світової війни у вересні 1949 р. Ще зі студентських часів займався покійний живо громадським життям — політичним, освітнім і економічним та розвивав ширшу діяльність у тих ділянках, зокрема на терені міста Перемишля і Перемиської Землі, де — між іншими — був основником і директором кредитової кооперації Міщанська Каса в Перемишлі. В 1912 р. увійшов він як посол до австрійського парламенту з перемиської виборчої округи, як заступник помершого передчасно видатного українського діяча і посла, Грогорія Цеглинського, заслуженого педагога і першого директора держ. гімназії в Перемишлі. В австрійському парламенті (конгресі) засідав покійний аж до розвалу Австрії з кінцем жовтня 1918 р. По розвалі Австрії і створенні Західно-Української Народної Республіки на Українській конституанті у Львові

19. жовтня 1918 р. Покійний увійшов до Української Національної Ради у Львові як законодавчого органу ЗУНР. Після зайняття Перемишля поляками в листопаді 1918 року польська влада арештувала покійного і тодішнього провідника Перемиської Землі, соймового посла і адвоката в Перемишлі д-ра Теофілія Кормоша. Притримано їх у великому концентраційному таборі для українців у Домб'ю біля Кракова, де покійний перебував цілий рік. По поверnutí до Перемишля займався покійний далі громадськими справами і в березні 1928 р. увійшов до польського парламенту (сойму) як посол з перемиської виборчої округи від партії Українського Нац. Дем. Об'єднання (УНДО), як теж при наступних виборах у листопаді 1930 р. і в листопаді 1935 р., а в 1928-1930 віце-маршалом (віце-президентом) польського сойму. За Польщі був теж довший час членом міської ради в Перемишлі.

Був визначним промовцем і оборонцем у політичних процесах. В часі першої світової війни як військовий суддя старшина австрійської армії в полевому суді в Стрию спричинився до звільнення процесу проти 12 найвидніших українських громадян селян-членів громадської ради в Синеїдських біля Сколього, засуджених і повішених мадярським доразовим військовим судом в осені 1914 р. під замітом злочину державної зради і співпраці з російською царською армією. Австрійський військовий полевий суд у Стрию своїм вироком з 1918 р. по переведеній розправі скасував перший вирок і уневиннівав у цілості усіх засуджених, реабілітуючи їх честь і привертало їхнім родинам майно, що на підставі засуджуючого вироку з 1914 р. підпадало повній конфіскації в хосен австрійського державного скарбу.

Покійний був теж членом колегії оборонців під проводом д-ра Костя Левчицького в 1908 р. перед трибуналом суду присяжних у Львові у процесі проти студента львівського університету Мирослава Сіненського, що 12 квітня 1908 р. застрелив у Львові галицького намісника графа Андрія Потоцького.

В 1927 р. був покійний членом колегії оборонців гуртка москвофільських діячів на Лемківщині, що під замітом злочину державної зради ставали перд польським окружним судом у Новому Санчі за те, що з кінцем 1918 р. по розвалі Австрії проголосили т. зв. Лемківську Республіку, що було чинним протестом проти окупації Лемківщини Польщею. Усіх обвинувачених суд тоді уневиннівав.

В 1932р. був покійний членом колегії оборонців у процесі перед доразним судом у Сяноці проти чотирьох селян лемків, обвинувачених за організування протипольського бунту на тлі поголосок, що поляки усувають кам'яні хрести, поставлені на пам'ятку знесення панщини в 1848 р. Під ними, як говорено мала бути захована царська грамота, якою скасовано панщину. Польська влада видобувши цю грамоту згід хрестів, мала намір, як ходили поголоски серед лемків ліського і сяницького повітів, завести панщину наново. Це було літом 1932 р. Лемки у тих двох повітах — головно в повіті Ліськ, заворушилися і поставили численні сторожі коло панщизняних хрестів. Цілі околиці були в погрозі, день і ніч, а навіть розбрюковані станиці полевих державної поліції. Лемківський бунт поширювався, а для його здушення вислано польські військові відділи. Переве-

дено масові арешти серед селян, а чотирьох з них, як провідників, поставлено перед доразним судом у Сяноці. Суд засудив їх до смертної кари на шибениці. Приїхав кат з Варшави, що наступного дня мав в Сяноці повісити засуджених. На телефонічну просьбу оборони до президента Польщі всіх засуджених телефонічно помилувано і кару смерті на шибениці замінено на до- смертну в'язницю, а по році усіх чотирьох амністовано і випущено на волю.

Крім згаданих голосних процесів покійний виступав як оборонець і в процесах проти членів Української Військової Організації (УВО), а пізніше Організації Українських Націоналістів (ОУН), які за Польщі стали звичайним явищем.

Перед окупацією советськими військами Перемишля у вересні 1939 р. покійний разом зі своєю сім'єю виїхав до Кракова, де перебував до літа 1944 р. Там займав пост віце-президента апеляційного суду і на цьому становищі причинився до уведення української мови до судів на терені Лемківщини і Посання та призначення українців суддями на цій території. Те саме сталося і на території Холмщини і Підляшши і українська мова, усунена зовсім за Польщі з усього публічного життя, проголосила там у перше і в судових залах розправ.

Літом 1944 переїхав покійний в околиці Відня, а з початком 1945 р. до Баварії до села Бьонгофен біля Кавфрайрен. У вересні 1945 р. перенісся до табору в Карлсфельді біля Мюнхену. Тут у часі ожеледі 8 грудня 1945 р. зловив ногу. Лежав довший час у німецькому шпиталі в Мюнхені і Гармішу, де ампутовано йому одну ногу. Як інвалід без ноги осів у 1946 р. у таборі Егеркасерне в Миттенвальді на тирольській границі. Був тут до- ловою таборового суду, описав правним дорадником таборової управи. Часто нездужав і 7. червня 1949 р. закінчив життя.

Похорон на місцевій цвинтар у Миттенвальді відбувся в четвер 9. червня 1949 р. по полудні при численній участі українського католицького духовенства під проводом генерального вікарія о. Петра Голінського з Мюнхену, колишнього професора релігії в українській державній гімназії в Перемишлі, делегатів українських установ з численними вініями, місцевого хору і коло півтора тисяча українських таборян. Виголошено численні промови. Від церкви і духовенства попрощав покійного о. генер. вікарій П. Голінський, а від колишніх українських парламентаристів, від проводу УНДО і від української адвокатури д-р Степан Витвицький, тепер виконуючий обов'язки голови УНДО і перший заступник голови Української Національної Ради на еміграції.

Д-р Степан Баран.

ЕРІО ІМЕНОВАНИЙ ПЕРШИМ ПРЕДСІДНИКОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

Париж, 25 липня. — Едуард Еріо, президент французької Національної Асамблеї, був вибраний вчора першим председником Європейської Асамблеї, що має початися 10-го серпня в Штрасбургу. Кандидатуру Еріо за пропонував Підготовчий Комітет Ради Європи до того часу, доки Асамблея не вибере собі постійного председника.

ЩЕ ОДИН «УКРАЇНЕЦЬ» В О. Н.

Лейк Сохес, 25 липня. — Тут офіційно повідомлено, що советська делегація в Організації Об'єднаних Націй тепер очолюватиме «українець» Семіон Царакін. В серпні він буде председником Ради Безпечки.

Ще один відчит про Україну в Тексас

Член Українського Народного Союзу, а також Товариства Українських Інженерів в Америці, інж. Михайло Тишовницький, недавно ще скиталець, а тепер інженер Стейт-ового Департаменту Доріг в Боман, в Тексасі, виголосив у цьому стейті дня 14-го липня 1949 вже тринадцятий з черги відчит про Україну, цим разом на сходах «Ротари Клуб» в місті Вудвіл. Місто Вудвіл звернуло на себе останніми днями увагу цілого Тексасу тим, що новий губернатор стейту Тексас с з Вудвіл. Молодий, 41-літній Елен Шіверс, дотеперішній віце-губернатор, став губернатором, коли губернатор Бюфорд Джестер вмер нагло 11. липня, в поїзді зі столиці стейту в Осін до Галвестону, який лежить на острові в Мексиканському Заливі і є осідком медичного факультету Тексаського Університету. Джестер вмер в дорозі до клініки того медичного факультету.

Новий губернатор Шіверс відступив від традиції і зложив губернаторську присягу не на Біблію Найвищого Суду, але на стару родинну Біблію в своїм домі в Вудвіл в суботу, дня 16. липня. Всі члени Клубу «Ротари» в Вудвіл, до яких інж. Тишовницький говорив в

четвер про Україну, це особисті знайомі і приятелі нового губернатора Шіверса і всі вони були запрошені до його дому в Вудвіл з нагоди його присяжених минулої суботи. Окружний Суддя в Вудвіл, Клайд Сміт, який відбирав присягу від нового губернатора, був теж присутній на відчиті інж. Тишовницького.

Як бачимо, інж. Тишовницький стало, витривало інформувати широкий американський загаль про Україну, хоч відбився 1½ тисячі миль від тутешніх центрів українського життя в Америці і є одним українцем в Бомані і околиці. Тепер є вже багато інтелігентних скитальців, які знають англійську мову і є розсіані по цілій Америці. Не один з них міг би взяти собі приклад з інж. Тишовницького.

СНАЙДЕР В ДОРОЗІ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Атени, 25 липня. — Американський секретар скарбу, Джан В. Снайдер, що відбув інформативну поїздку по Європі, відлітає вчора зі столиці Греції назад до Вашингтону. Разом з ним виїхав теж місцевий американський амбасадор, генрі Греді.

НОТИ

З цих творів Книгарня «Свободи» має ще по кілька або кільканадцять примірників, тому хто скорше замовить, той зможе ще їх дістати.

НОТИ НА ФОРТЕП'ЯН

1) Діапа в сімх столя 2)Ой за глем, глем, фортеп'янові соля (душе легкі), зібрав М. Едельман	\$.35
П. Нішинський: Закувала та сина зозуля, фортеп'янове соля	\$.50
М. Лисенко: Засидили козаченьки, марш зперети «Чорномори»	\$.50
С. Моношук: Козак («Стой! Яр над водою») фортеп. соля	\$.75
В. Заремба: Сиде нелегко, вечір біленький, три мелодії української пісні	\$.75
Прелюдія В. Бартіньського (3 композиції)	\$.70
Українські народні пісні (20) зібрав Е. Турула	\$.50
В. Зентарський: Українська музика, фортеп. соля	\$.50
В. Бартіньський: Українські народні пісні на фортеп'яні, зі словами	\$ 1.00

МУЗИЧНІ ТВОРИ

Українські пісні на один голос в супроводі фортеп'яна. Містить 43 різні пісні різних композиторів, зібрав Е. Турула	\$1.50
Українські пісні й думи на один голос в супроводі фортеп'яна. Містить 14 різних українських пісень і дум різних композиторів, зібрав Е. Турула	\$.70
Українські гимни. 13 різних гимнів на мужський і мішаний хор в супроводі фортеп'яна, зібрав Е. Турула	\$.75
Я. Степовий: Музика до творів о. Овеса. 9 соля і 1 дует в супроводі фортеп'яна	\$1.00
Музика до снів Ю. Федьковича та інших авторів різних композиторів на наварети, мі. хор і соля. 9 творів, зібрав Е. Турула	\$.75
Музика до снів В. Павловича різних композиторів на жіночий і мужський хор в супроводі фортеп. 4 твори, зібрав Е. Турула	\$.70
Музика до снів Б. Лемкого, Баринського і Січинського, сольові спів в супроводі фортеп'яна. Зібрав Е. Турула	\$.70
Музика до снів І. Франка різних композиторів на міш. хор в супроводі фортеп'яна. 8 творів, зібрав Е. Турула	\$.75
Українські маршові пісні, для хору зібрав Е. Турула. 14 творів	\$.75
Музика до Кобзаря, різних композиторів. 10 творів на муж. і мішаний хор з солями баритона і тенора в супр. фортеп., зібрав Е. Турула	\$1.00
Музика до Кобзаря, різних композиторів. 15 творів на мішаний хор з солями сопрано, тенором і басом, в супроводі фортеп'яна, зібрав Е. Турула	\$1.00

Замовлення разом з належитістю слати до:

«СВОБОДА»

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.



ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІА ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить писати дитину до школи. Треба й ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоб заохотили її читати. Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука	75 ц.
ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для 2. класу) М. Матвійчука	75 ц.
ТРЕТЯ ЧИТАНКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука	75 ц.
ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука	75 ц.
ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колесса	75 ц.
МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крипакевича	15 ц.
МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович	35 ц.
ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький	50 ц.

Замовлення слати:

«СВОБОДА»

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 2, N. J.

ПАРТИТУРИ ДО ПРЕДСТАВЛЕНЬ

В Книгарні «Свободи» можна ще дістати партитури до таких представлень:	
Партитура: НЕЩАСНЕ КОХАННЯ, драма в 5 діях — Манька	\$1.25
Партитура: ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА, драма в 5 діях	.80
Партитура: ДАЙ СЕРЦЮ ВОЛЮ, драма в 5 діях, М. Кропницького	1.00
Партитура: КАТЕРИНА (Му. ичча), драма в 4 діях, Ванченка-Лисенського	.80
Партитура: ЛУШОГУБКА, драма в 4 діях, Т. Трушевського	.60
Партитура: ПАННА ШТУКАРКА, комедія в 3 діях, А. Ф. Володського	.80
Партитура: ВИХРЕСТ, драма в 5 діях, Козич-Уманської	.80
Партитура: ТАРАС БУЛЬБА, драма в 4 діях, Ванченка-Лисенського	.80
Партитура: ЦИГАНКА КРАСАВИЦЯ, комедія в 3 діях, Григорія Г. Солодовника	1.50
Партитура: СВАТАННЯ НА ВЕЧЕРНИЦЮХ, воєвля в 1 дії, Стародуба	.80
Партитура: ДОБРИ ДІТИ, образ з життя американських школярів, в 3 діях, Палька Клим	1.25
Партитура: ЛУШОГУБИ, драма в 5 діях, І. Тогобочного	.80
Партитура: ВИХОВАНЕЦЬ, комедія в 3 діях, Л. Янчука	.80
Партитура: БЕСТАЛАННА, драма в 5 діях, К. Карого	.80
Партитура: ДІЯХИ, комедія, в 4 діях, Сулими	.80
Партитура: МАТИ НАРИМІЧКА, драма в 5 діях, І. Тогобочного	.80
Партитура: ПО РЕВІЗІІ, етюд в 1 дії, М. Кропницького	.50

Замовлення враз з належитістю слати до:

«СВОБОДА»

81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.
(З Канади треба платити тільки американською валютою)

Читайте українські книжки та часописи, бо чимто читання: седе до просвіти, а просвіта — це сила.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АНСОНІЯ, КОНН.

З ювілею Сестрицтва на народні потреби.

Дня 15 червня відбувся 50-літній Ювілей Сестрицтва св. Єлени. Сестриці взяли громадну участь у Богослуженні, а поплудні в бенкеті, що відбувся в Либерті Гол. Прибули теж і наші священники, парох о. Василь Лар та о. Степан Хрепта. Відмовлено молитву і почався обід. Тостмайстром був п. Василь Шуран, що згадав за добрі діла Сестрицтва, як для церкви, так і народу. П-ні Олена Придун, що є членницею Сестрицтва вже 50 років, згадала ще пок. о. Антона Бончевського, великого працівника, що заложив це Сестрицтво, до якого тоді приступили 22 дівчини, всі молоденькі та з Лемківщини. Були ці дівчата без опіки родичів і треба було їх зорганізувати і навчити, щоб одна за одну дбала. Усіх їх записав о. Бончевський до вечірньої школи, яку сам вів. Жили ми тут, казала бесідниця, на вільній землі та свободі від тих „опікунів“, що мучили наш народ у старому краю. А нині діждались цього, що червоних уже нема навіть нашої Лемківщини, а ввесь наш народ в старому краю у неволі, мучиться і голодує. Далі взивала шанувати пам'ять наших піонерів, що будували церкви і клали основи під народні організації, як наш У. Н. Союз та інші. Нам треба теж далі складати жертви і підпомагати вільну боротьбу українського народу. Усяке товариство, що вдержалось 50 років, мусить бути добре, казав о. В. Лар, бажаючи Сестрицтву дальших успіхів. Побажання складала ще: Г. Докля, представник парохії, Е. Коротах, представник Американсько-Українського Громадянського Клубу, І. Придун, секретар відділу Провидіння. Збірку перевели Марія Тирнер, секретарка Сестрицтва, та Марія Ціркот, касієрка. Зібрано \$60. Розділено по \$25 на Семинар у Вашингтоні та Український Конгресовий Комітет, а \$10 для родини, що щойно прибула зі скитальщини.

Жертвували: Олена і Іван Придун \$6.50; о. Василь Лар \$4; по \$2: М. Турнер, А. Коротах, М. Шуран, Д. Гела, П. Шолтис, М. Ціркот; по \$1: О. Павук, К. Скленик, О. Галет, М. Гомко, М. Нишот, А. Владика, М. Крупа, А. Падла, М. Горбал, С. Гавриляк, О. Желаско, П. Барановська, М. Телес, О. Сосенко, А. Завідняк, А. Ротко, М. Федорш, А. Кирик, А. Алескевич, А. Мерецак, А. Хіронка, А. Мойко, П. Бішадескі, А. Зук, П. Крос, А. Барановська, Е. Раджик, М. Ціркот, А. Гнат, А. Москва, А. Гранаті, П. Глива, А. Кулявеч, А. Бодон, О. Дзядик, А. Шолтис, А. Яскула, а решта дрібними.

Марія Тирнер, секр.

ШУКАЮТЬ СВОІХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохайтеся на початку листа докинути подати під яким чином в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохайтеся застатись безпосередньо до З.У.А.Д.Комітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на доглядання вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

18622 Кураш Петра з села Березки коло Бірчі і Дзодз Пелагію з Маляви коло Бірчі, від Дзодз Стефана.

18623 Несп'як Василя, родом з Калущини, від Пиць Миколи.

18624 Братів і сестер Демчак Юсифа та своїх Демчак Домки і Демчак Леона з села Клемківка, пов. Горлиця та з села Брунарі Вижні, від Демчак Кузьми з Брунарів Вижних. Канадійські часописи просимо о передрук.

18625 Вуйка, Заблоцький Петра ітету, Мішок Анну, від Панасевич, з дому Заблоцька, Анни, з села Боратин, пов. Сокаль.

18626 Литвин Олексі, Катерини і Івана, від дочки, Новаків Марії.

18627 Олійник Івана, сина Василя, від Грицишин Івана, з села Надіїв, пов. Долина.

18628 Бардаш (Бардашевський) Олекса, нар. в Мирополі, Україна і Бардаш Анастасія, від Бардаш Андрея.

18629 Мак-Ферсон Віра, нар.

18630 Мак-Ферсон Віра, нар.

18631 Мак-Ферсон Віра, нар.

18632 Мак-Ферсон Віра, нар.

18633 Мак-Ферсон Віра, нар.

18634 Мак-Ферсон Віра, нар.

18635 Мак-Ферсон Віра, нар.

18636 Мак-Ферсон Віра, нар.

18637 Мак-Ферсон Віра, нар.

18638 Мак-Ферсон Віра, нар.

18639 Мак-Ферсон Віра, нар.

18640 Мак-Ферсон Віра, нар.

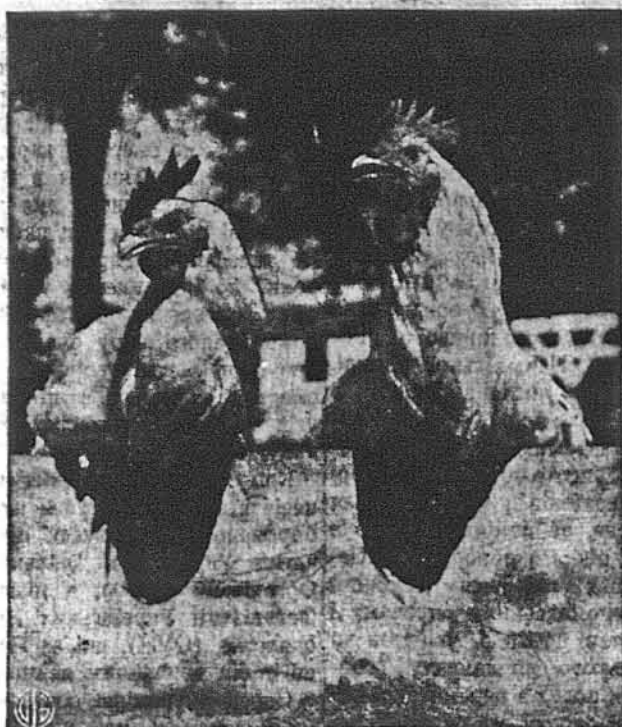
18641 Мак-Ферсон Віра, нар.

18642 Мак-Ферсон Віра, нар.

18643 Мак-Ферсон Віра, нар.

18644 Мак-Ферсон Віра, нар.

18645 Мак-Ферсон Віра, нар.



БЕЗ ХВОСТІВ!—Так, без хвостів, когут і курка. І не тільки те, цей порід тепер поширюється дуже скоро по цілій Америці, а. П. Г. Бомен з Де Мойн, в Айові, робить добрий бізнес, бо він виховує такий курячий рід. Когут зійшов ось так „на пси“, бо що він варт без хвоста, яким досі пишався.

від Мазур, замувної Клиновська, Марії.

18640 Макодим Стефана і Слонь, з дому Данилюк, Бронислави, родом з Могильниці, від Клиновський Стефана, сина Марії з Корикорів.

18641 Галькевич Пекарська Кліма, колись в Брукліні, від Анастасієвський М., проф., зі Скали, пов. Борці.

18642 Ігнатівський (Арнольд) Петра з Антополя, від Мілянчик Сильвестра.

18643 Журавінський (Зуравінський) Вася, від сестри Катерини Паламар, з дому Зуравінська.

18644 Біжик Костя, в с. Журавин, пов. Ліско, від Боль Юсифа, сина Пилипа і Анни з дому Біжик.

18645 Клісик Костя і Марії, з дому Сенчан, з села Ясінька Масюва, пов. Турка над Стриєм та знайомих з сусідних сіл, від Сенчан Михайла і Мані.

18646 Ладичка Івана з села Творинне, пов. Ліско, від Конвіцький Івана.

18647 Глибак Василя з села Книжопіль, пов. Доброміль, від Конвіцька Ксені, з дому Кіт.

18648 Ваврін Мирона, Катерини і Стефанії, всі з села Берестяни, пов. Самбір, батько Семен Ваврін, від Баран Івана.

18649 Атаманюк Василя, Атаманюк Федоруків Насті і Нікифорин Петра, сина Ніколя, всі в села Кобаки, пов. Косів, від Осичин Миколи.

18650 Дражденик Тихона Мініна, від Дражденик Ігнатія

і Хімі Мініних, які жили у Любани — Речень.

18651 Тавук Антоно і Теклю, з дому Длугаш, з села Доброводи, пов. Збараж, від Длугаш Івана.

18652 Дудра Михайла і Петра з Гладішова, пов. Горлиці, Лемківщина, від Шевчук Ярослава Володимира.

18653 Бакумінський — АЯблонський — Фішер Івана з Кальварії Пацлавської, пов. Перемишль, сина Марії, від Шевчук Іванни в справі завішання його матері, сестри і братів.

18654 Салацький Федора і Василя, з села Каньниці, пов. Сянок, від Салацький Івана.

18655 Прохук Семена і Євгенію з села Нудижі, Волинь, від о. Соколовський Володимира, парох з Нудижі.

18656 Вітик Зенові та її мужа Опалко Мирона, з Вороблика Шляхоцького, пов. Сянок, від брата, Вітик Якова.

18657 Гайсик — Ремерт Ольгу, жену капітана пароплавів, Ялти на Криму, від сестри Ремерт Емми.

18658 Калиновська Сави, від Жмінка Катерини, з Башні Долішньої, пов. Любачів, дочки Сава Петронелі і Жмінка Гната.

18659 Іуденець Ілька з села Комарники, пов. Турка над Стриєм, від Павлик Федора.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661, Philadelphia, U. S. A.

Кожний, хто бажає, щоб прислав ним оголошення пошукувати родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишло таке оголошення впросто до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоб прислав ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колонії коштує \$1.00.

Адм. „Свободи“.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням З.У.А.Д.Комітету кораблем „Дженерал Мюр“ до порту в Нью-Йорку в п'ятницю, дня 29-го липня:

Брагар Василь; Бута Микола, Анна, Ігор; Діциньський Василь, Ольга, Валентина; Кравець Михайло, Параска; Кульчицький Теофіл, Олена, Христина; Мазур Олександр, Мокрина; Саврей Марія; Сроковська Євгенія; Свиначенко Марко, Станислава, Анна; Вінтонік Іван; Візерканюк Марія, Володимир; Чербетко Михайло, Анна, Микола; о. Данилевич Іван, Наталія, Ангеліна, Олег, Володимир, Ірина; Федаш Богдан; Фізер Іван; Фука Осип, Ева, Ірина; Гребеняк Ірина; Грин Яким, Марія, Евстахія, Степан; Гринів Іван, Михайлина, Степан; Кубіо Ігор, Ніна, Віктор; Курпіта Микола, Марія, Віктор, Микола; Мурований Ілля, Анна, Антія; Орс Петро, Ніна, Юрій; Павлик Теодор; Скочилас Андрій, Розалія, Михайло, Стефанія, Ярослав; Шпак Дмитро, Софія, Марія; Желябин Кирило, Надія; Стахів Матвій, Францішка, Ярослав; Маханець Михайло, Ірмгард.

ЛІСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Латинкою писані статті, сподади чи інші матеріали, надіслані до редакції, не можуть бути використані, бо нема змоги їх переписувати. Дуже просимо до цього пристосовуватись.

О. Г., Фріменсбург, Па. — Дякуємо за дати з життя адв. В. Загайкевича. Ми одержали ширшу згадку від д-ра С. Барана і вона буде поміщена.

І. К. — Порушену Вами справу можна цілком добре відложити на кращі часи. Український народ у неволі і треба звертати всю нашу увагу на те, як і чим йому допомогти визволитись. Український Конгресовий Комітет якраз тим і займається і йому треба в тій роботі допомагати. Як Україна стане вільною, тоді такі справи, як Вас турбують, не буде важко розв'язати. Тому подумайте у своїй громаді, як зібрати яку жертву на дальшу політичну акцію УККомітету. Це те, що можемо Вам відповісти.

М. Ф., Ембридж, Па. — Так, ми теж читали той „вірш“ у „Громадському Голосі“, а теж

і в „Українських Щоденних Вістях“. Як знаєте, вже від довгого часу ті два „братанки“ дуже себе полюбili і держать „один фронт“ у напастях на тих, що не визнають сталінського „визволення“ і „воззеднання“. Таке писання, як з приводу того нещасного вірша, є ще обраховане на дальше туманення невеличкої горстки їхніх прихильників, видумками, неначе б „Свобода“ вже „запила“ згоду з поляками і зреклася Львова, Галичини і т. п. Стара пісня тих, що пишуть про „квітуче життя“ в Україні під кремлівською диктатурою.

О. Л. — За такі дописи будемо Вам дуже вдячні. Якраз тому, що їх так мало, підпадає життя по громадах. Треба свіжого підходу до справ і цікавішого змалювання тих відносин, які існують.

М. П., Шкаго, Іл. — Адресу вислано. Дуже гарно з Вашого боку та гуртка, що пам'ятає за цього старого діяча, так добре відомого з обори в польських процесах проти нашої молоді за приналежність до ОУН. Теж гарно, що висилає такі книжки, про яких появу їм там треба знати, щоб давати належну відповідь теж і різним Миколайчикам, що посягають по західно-українські землі в такий самий спосіб, як й інші польські шовіністи.

А. П. — Ми розуміємо, що Вам, що прибув зі скитальщини, дивно, як наші лемки можуть читати про-комуністичну газету та належати до організації, що бачить у Москві та Сталіні спасення. Але такими є теж і деякі „подоляки“. Ті лемки, що читають „Свободу“, не піддавалися давньому капанству, не піддаються теж і червоному. Треба якось діста-

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 8. липня 1949 року помер у 45. році життя

АНТІН КУМКА,

член Тов. ім. М. Шапкевича, від 94 У. Н. Союзу в Гемптрі, Міш. Похоронив похоронив у Брокен-Хед, Манітоба, Канада. Похоронив у скупку жону Анну і одного сина Роса. Родичів в Канаді і брата Микола та три сестри: Ann Drebmesky, Dora Worebeck & Ollie Bochmer.

Похорон відбувся 12. липня з похоронного заведення при участі родини, знайомих і членів до церкви Неп. Зав. Пр. Дін Марі, а відтак на цвинтар Монт Олівет. — В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

Написав

Д-р А. Т. КІЗЕЯ

В цій книжці автор описує в приступний спосіб всі недуги, їх прояви та лікування. Вона має 734 сторінок друку, опрацьована в полотно, поділена на 22 розділи.

В цій книжці описані такі недуги: заразливі, з фізичних недомогань, з упяюючих средств, нирок, крові, серця, залоз, жил, костей; недуги жіночі, диточі, шкірні; недуги очей, ух, носа, зубів і недуги венеричні.

Прочитавши цю книжку, можна захоронити себе і родину від всяких недуг. Ціна тільки \$3.00. Замовляйте, пишучи на таку адресу:

„СВОВОДА“

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 2142. Служба милосердя.



AS THE JUNGLE LORD CARRIED NORMA INTO THE HUT, SHE COLLAPSED FROM GRIEF AND PAIN. (Caption by Edgar Allan Poe)



„Добре заопікуйся нею“ — заговорив Тарзан до Джени — „Це мила дівчина!“



Підчас маячіння дівчина ви- кликнула ім'я Тарзана...



...а Джени, хоч боялася за втрату любови Тарзана до себе, дбайливо доглядала свою ривальку.

НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ нові, асорті і заповідні РИЗНІ, також реверенди католицького ширбу і українська „портрета“ Свят-Короля машинка до писання. Інтересовані зв'язати голосять до:

Mrs. S. YANCEWICH
1631 Washington Avenue,
New York 57, N. Y.

ПОШУКЕ ПОСАДИ

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

Дірігент і композитор, скиталець, який недавно прибув з скитальщини, шукає праці від 1. серпня ц. р. — Може провадити хор і оркестру, давати лекції на фортепіані і скрипці. Зголошення проїху, слати на адресу:

ВАСИЛЬ БЕЗКОРОВАНИЙ,

c/o Mr. J. Struck,

926 Duss Ave., Ambridge, Pa.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукує ДАРІО СТЕПАНІВНУ КОТЕНКО з села Ділля, коло Катеринослава. Вийшла до Америки в 1907 або 1908 році. до 1923 року мешкала в Detroit, Mich. Голоситись на адресу:

Mrs. JULIA-MANOSKY

524 S. Wolfe St., Baltimore 31, Md.

Я. ФЕЯ ІВАНІВ, замішала у Віль-Беррі, Па., уроджена в місті Лютовича, пов. Ліської. З дому називається Славич, по мужу Іванів, пошукує своїх кривдників чи сусідів в цій справданення кого з рідних або сусідів до З.У.А. Якось хтось знаходився з Німеччини, прошу зголошення на мою адресу: Mrs. FENIA IWANOW, 111 N. Meade St., Wilkes-Barre, Pa., U.S.A.

СТЕПАН ОЛЕКСИЙ, сина Івана і Анни з села Ясінів Пільний, пов. Городенка пошукує сродку вуйка Андрія Олексюка сина Михайла, який вийшов перед першою війною. Хто знає про него, або він сам, прошу зголошення на адресу:

STEVE OLEKSIUK,

242 Mitchell Avenue,

Oshawa, Ont., Canada

АДВОКАТ

WILLIAM KUZMA

806 South 16th St.,

Newark, N. J.

Phone: ESsex 2-6636

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по \$150

ціна так низька як

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В. Н. П.!

В. Кішунельницьке, секр.

— В.